

1904-11-14

AFSENDER

Astrid Warberg-Goldschmidt

MODTAGER

Johanne Larsen

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

Da

Dateringsbegrundelse:

Datoen optræder på brevet

Generel kommentar:

Laura Warberg, Astrids mor, flyttede til København efter sin mands død.

Astrids søstre Christine/Mornine og

Ellen/Elle var begge gift og

bosiddende i Boston, hvor en tredje

søster, Johanne/Junge i 1904 besøgte dem.

Ingeborg er muligvis Ingeborg Eckardt

eller Ingeborg Caspersen. Grethe kan

være Grethe Bichel.

Det vides ikke, hvem det gamle

gartnerpar var.

Afsendersted:

København Ø, 3., Rosenvvej 3

Afsenderinfo (lakstempel, adresse

m.m.):

Adresse på kuverten

Modtagersted:

USA, Boston, 54 Coalidge Street

Modtagerinfo (udskrift, tilskrift m.m.):

Adresse på kuverten

Omtalte personer:

Lise Abrahams

Grethe Bichel

Julie Brandt

Ingeborg Caspersen

Ingeborg Eckardt

Alfred Goldschmidt

Bodild Holstein

Christine Mackie

William Mackie

Ellen Sawyer

Harris Sawyer

Christine Swane

Albrecht Warberg

Laura Warberg

Omtalte steder:

Skovagervej 5, c/o Allan Kern, 2920
Charlottenlund, Danmark
Ellensvej 8, 2920 Charlottenlund,
Danmark

Arkivplacering:
Warberg Kerteminde egns- og
Byhistoriske Arkiv BB 0406

Trykt udgave:
Nej

Proveniens:
Testamentarisk gave til Østfyns
Museer fra Laura Warberg Petersen

DOKUMENTINDHOLD

Astrids mor vil altid gerne høre vigtige nyheder oplæst fra breve, og Astrid er kommet til at læse noget højt, som moderen netop ikke måtte vide. Christine/Mornine er syg af astma, og desuden har hun det ikke godt i sit ægteskab. Hun og søsteren Ellen/Elle er også på kant med hinanden. Ellens ægteskab er i øvrigt heller ikke godt. Junge har skrevet, at det lyder til, at Astrid er glad. Det er hun også. Den lykke, som hun har drømt om i barndommen, er kommet til hende nu. Astrid og Alfred har haft en dejlig aften med gæster - blandt andet Christine Swane/Uglen. De spillede en masse musik; det dejlige flygel var i brug. Forleden tog Alfred og Astrid på en lang tur til Klampenborg mm. På hjemturen besøgte de et gartnerpar. Manden var meget alvorligt syg.

TRANSSKRIFTION

[På kuvertens forside:]

Frk Johanne Warberg
54 Coalidge Street
Brookline (Boston)
Mass.
U.S.A.

[med anden skrift og pen:]

læst 1964.
dateret nov 1904

[På kuvertens bagside:]

A Goldschmidt
Rosenvvej II, III
Copenhagen Ø
Denmark.

[Med anden pen og skrift:]

læst 11-2-07.

[I brevet:]

Rosenvvej II, III Mandag den 14 Nov 1904.

Kære lille Junge! Ja, nu er der kommen Fornuft i Brevgangen – jo, jeg har ganske rigtig fået et hver Uge fra Dig i lange Tider – sidst i Dag – hvorfor kvitteres. Det var jo ærgerligt, at Du snød Dig selv for den gode Koncert, når det nu er Ugens bedste Fornøjelse; Mor var herude i Morges for at invitere mig på Sjøv i Morgen i Tjenestepigeforeningen, der holder stor Fest i Wittmarks Lokaler; hvis Alfred tager til Malmø har jeg også lovet at

give Møde – Kl 3 hos Mor, hvor vi spiser til Middag og derpå drager af; som sagt (nok) Dit Brev kom altså, mens NMor var her, og Mor vilde naturligvis høre "de vigtigste Nyheder"; jeg er aldrig ret stemt for det – for jeg kan ikke i en Fart overse, hvad der med Held kan foredrages; og Uheldet vilde da også, at jeg netop kom til at læse et Stykke om Billys Kølighed overfor M.s Sygdom – og det sluttede med – disse Udtalelser var private – i det mindste ikke for Moderens Øren! Så det var jo en net Historie; men Gudvéd hvorfor man aldrig lærer at sætte sådanne Advarsler foran det kriminelle Stykke, man kunde jo føje det til bagefter – foran (!)

Mor sagde for Resten, at hun agiterede stærkt for at få Mornine herover til Foråret – at gå i Luftklokken.

- Tænk om Mornine hvert År – ligesom Far i sin Tid – kunde tage 6 Uger i Luftklokken! Jeg sagde rigtignok, at Mornine var da ikke gal at rejse bort i den Tid, hun havde Dig – det var da altfor meningsløst. Og Mor sagde så – med et lille bekymret Smil – "næhe – og så kom hun vel aldrig derover igen; "Og hvad så - ?" meget bekymret.

Jeg for min Part kan nu aldeles ikke begribe de Forhold; dersom Mornine ikke holder mere af Billy, end hendes Udtalelser tyder på, så forekommer det mig vanvittigt – næsten umoralsk – at blive hos ham; og når hun alligevel bliver, så skulde man dog tro, at hun er fastere knyttet til ham, end udenforst. Kan se. Og jeg kan ikke for Alvor tro på, at Forsørgelsessiden spiller nogen Hovedrolle; Mornine er dog mere ideelt anlagt end som så. – Hvad angår Forholdet mellem Elle og Mornine, da er det jo uhyre sørgeligt – men ganske menneskeligt. Det kan jo ikke være anderledes; og jeg kan i Grunden langt bedre forstå – og sympatisere med – at Mornine taber for Elle – bliver ligegyldig og fjendtlig – end jeg kan forstå og billige, hvis Elle ikke får imod Mornine.

Mornine må dog gå ud fra, at Elle sympatiserer med alt det hos Eastman, som Morn. Absolut ikke fordrager – osv. men det er jo så sørgeligt – hvilket Lyspunkt vilde det ikke være for M. hvis Elle havde en bedre Mand – så hun kunde forliges med dem begge. Apropos – hvad er da Din Mening om Eastman. Er det da muligt, at Elle kom på at forgude én, som er så ganske umulig?

Eller - ? Jeg har så ofte tænkt mig den Mulighed – og min Tro er ikke helt ubegrundet, men blev i sin Tid [ulæseligt ord] af en lille – tilfældig – Udtalelse af Elle selv, da hun var her på Besøg. Jeg tror – men kan jo slet ingenting vide – at det blev en stor Skuffelse, da Elle dengang rejste til Amerika og genså Eastm. Efter flere Års Adskillelse. Men Skridtet var gjort, og hun har med sin vældige Energi – aldrig villet tilstå engang for sig

selv – at det var en Skuffelse. Og nu har måske Årenes Løb Vanen jævnet ud på det, der sikkert har været svært nok i Begyndelsen.

Illussioner altsammen, Junge. Jeg tror, at de allerfleste Mennesker lever deres Liv helt på Overfladen – uden nogen Sinde at kunde se Virkeligheden lige i Øjnene; og så kalder de med så pæne Navne: de er "rolige" – "beherskede" – de er "Ligevægtsmennesker"

Nu kan det vist være nok med alt dette – slet ikke morsomme.

Du skriver så ofte, at mine Breve tyder på, at jeg er glad; ja, Junge, det er jeg også – ganske forfærdelig glad – og nydende Glæden; somme Tider har jeg en Følelse af, at der vil hænde én eller anden rædselsfuld Ulykke – og at det er derfor, man overgør mig sådan med Glæde; kender Du ikke godt den Angst – den kan komme over én netop, som man føler sig allermost lykkelig – en Angst for at man ikke skal kunne fastholde sin egen Lykke; men det er jo dumme Tanker – og de viser sig da også kun glimtvis; lille Junge – det er dejligt at være til – og at føle Livet suse og bruse omkring sig – at føle sig selv midt i det levende Liv – der er så overdådigt rigt – strækker sig så vidt ud til alle Sider at man aldrig øjner Grænser; jeg tror virkelig, at det er denne Tilværelse, jeg har drømt om så ofte i gamle Dage, når jeg bestandig gik og rodede ude på Landet – og længtes efter dette sære – store – ubestemte i Livet. Jeg vidste jo altid, at det var der, men jeg syntes blot aldrig, at jeg kunde komme det rigtig nær; jeg syntes altid, at jeg så en høj og mægtig Mur . og bagved den kunde jeg høre det summe og brumme – det var alle de levende Mennesker – der virkelig levede Livet.

Nå – og så fandt man endelig engang Vej over Muren – er nu midt i det Hele og er lykkelig.

Senere. Nu er Alfred kommen – han skal ikke til Malmø før senere hen i Ugen – så jeg må nok gå til Mor i Morgen og melde Forfald; for det vilde da være både Synd og Skam om jeg gik min, jeg kender. Jeg bad hende da Vej én af de få Dage, vi endnu kan "bo" her sammen. Vi har nu spist til Middag – og Alfred sidder og spiller Ingeborgs noder, som hun har glemt henede forleden Aften; det er Brudeoptøget på Troldkongen af Grieg; er det Dig, der i sin Tid har spillet den – jeg kender den så godt; og er meget begejstret; Ingeborg spiller den nu også helt vidunderligt.

Vi havde en lille vellykket Aften Forleden; Uglen er nemlig i Byen – det Skind – hendes Lunger er angrebne og hun skal absolut på Sanatorium i Vinter; hun var heroppe at besøge mig en Eftermiddag – og jeg var som sædvanlig meget glad over engang igen at se hende; hun er et af de yndigste Mennesker, jeg kender. Jeg bad hende da, om hun ikke vilde komme her en Aften – at hun kunde se Alfred. Vi bestemte en Dag – og jeg

bad desuden Pan Grethe og Frk Holstein - samt Abrahamerne. De sidste af en art Diplomati - jeg vil så gerne have, at de skal kende lidt til "mine", siden de nu er dem vi har mest med at gøre - de står Alfred så nær. Det gik da også godt - og blev en særdeles hyggelig Aften; både Ingeborg og Alfred spillede - og til sidst spillede de sammen - Violin og Klaver. For Resten spillede Ingeborg og jeg da også vore 4 hændige (Schuberts Maiche) - Flygelet er bedårende - herligt! Skade at Du ikke får det at høre nu - desværre taber det nok en hel Del, når det skal transporteres til Malmø; jeg passer det forøvrigt som om det var et lille Barn - der kommer aldrig kold Luft ind til det - aldrig åbne Vinduer, hvor det står - og aldrig i Kakkellovnen. Frisk Luft får det kun på 2den Hånd - fra den store Stue. Hovedsagen er, at Temperaturen altid er nogenlunde éns - og at ["at" indsat over linjen] aldrig fugtig Luft slipper ind til Filtet, det slører Klangene. Og så er Mornines jo endda meget bedre - det er næsten ubrugt. - Jeg misunder Jer næsten det klare Solskinsvejr, I har derovre; nu er vi begyndt på det tunge - grå Tågevejr - med ækle slimede Gader og ofte Regn.

Vi trodsede dog alt i Går, da det var Søndag - tog med Sporvognen til Klampenborg - stod udenpå foran hele Vejen - det er så frisk og dejligt; det var ellers stille, mildt Gråvejr - og meget smukt; vi spadserede så op gennem Skoven - der var helt vidunderligt - ganske stille og fredeligt - og så alt det herlige brune Løv på Jorden - der var ganske vådt af den fugtige Luft - og Farvernes Pragt var næsten ikke til at udholde - det var nu så evige Tider siden vi sidst var på Landet - så vi nød det jo intensivt. På Fortunen drak vi Kaffe - gik så videre - gennem Ordrup Krat til Charlottenlund, hvor vi vilde tilsé de gamle Gartnerfolk på Kastanievej; vi traf dem i den største Elendighed; den gamle Mand lå til Sengs - lignede mest en Død - Skægget var bleven kridhvidt og han var så mager som et Skelet. Han var lige kommen hjem fra Hospitalet efter en stor Operation; han får nu al Føden ind gennem en Kanyle i Maven; De har fjernet en stor Kræftsvulst i Spiserøret; men den vil komme igen - og han kan højst leve ½ År - har e sagt til Konen; og hun er ganske fortvivlet ved Tanken om at skulle miste ham; det hele var så rørende. Men tænk alligevel at de kan operere sådan en gammel Mand - han er fyldt 69 År! Jeg skal derud en af de første Dage med en Flaske Vin til ham - det skal han bestandig have i Suppe og Æg.

- Nu får Du ikke mere i Aften - vi var sent oppe i Aftes og skal tidlige i Seng. Hils nu Mornine så mange Tusinde Gange - det er så skrækkeligt at tænke på med den Astma!

Og ligeså mange Hilsner til Dig selv

**KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE**

NY CARLSBERGFONDET

fra Alfred og Dis

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

Rosenne II^{III} Mandag den 14. Novbr 1807.

Kære lille Penge: Ja, nu er den kammer Pønst i
Bergengen - og jeg har ganske rigtig føled et Læs
Nøg fra dig i lange Tider - sidst i Dag - hvorf
Kisternes. Det var, og dengang, at de sendt dig selv for
den nye Koncert, var det nu en Nogens bedste Dø-
ngelse; men var herude i Mogens for at invitere mig på
Spør i Mogens i Tjenesteforeningen, der holder stor
Deel i Wittmarcks Lokaliteter; hvis Alfred tager til København
har jeg også lovet at give Mogens - og 3 her Mors, hvor vi
spiser til Middag og derpå drager af; som rest
(nede) dit Mors kom altså, men Mors var her,
og Mors vilde naturligvis hope "de vigtigste by-
heder": og er aldrig vel skemt for det - for
jeg kan ikke i en Dant overne, hvad der
med Held kan foretages; og Uheldet vil
da også, at jeg ved at kom til at lade et Skifte
om Kildens Høghed overfor M. o. P. System - og
det sluttede med - disse Lokaliteter
var private - i det mindste tale for
Makerens Øren! Så det var jeg en rest
Historie; men Gud ved hvortfor man heller
aldrig læser at sekk i iddanne Advantur
fordi det brimelle Møgher, man kunde
jo lige det til begynder - foran (!).
Men sagde for Reshen, at hvis agiterede

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

skædet for at i Marime berover til
Dansk - at i i Døftletheden.
- Tænk en Marime hvad er - bysom Far i
den Tid - kunde doge 6 Reger i Luftklokken?
Dy ogte sig, hvad at Marime var da ikke
got at regne bent i den Tid, hvem havde
Dy - det var da allfor meningsløst.
Dy her ogte vi - med at alle bekympet
Schul - melle - og i som him med aldrig
derover igen, Dy hvad er - ? "meget bekymret.
- Dy for min Part kan nu aldeles
ikke begribe de Forhold, derom Marime
ikke læder mere af Pille end andre
Metaklater byder i, i forekommer
det mig sandsynligt at være uimoralisk -
at blive hos ham; og når han alligevel
bliver i? skulde måske by to, at him
er faktisk knyttet til ham, end utvivlsomt
der er. Dy for kan ikke for hvor for
i, at Pappelen er i sig selv nogen for-
væle; Marime er dog mere i det almindelige
end som i. - Det er dog forholdsvis
mellem alle og Marime, da er det dy
i hys ogte - men ganske menneskeligt.
Det kan i ikke være anderledes, og Dy
som i Grunden kunf bedre forbi - Dy
symptomatisk med - at Marime taler for alle
bliver by, dy og ppevle, - end Dy
for forbi og billye, him alle ikke for hvad
Marime.
Marime må dy i sig selv, at alle
symptomatiske med alle det har Paulman,
som kom absolut ikke fordygt - 1850.
Men det er i sig selv - hvilket
Symptom er det der ikke være for
for him alle havde en bedre Brand
- i him kunde forbi, med den byge.
Appar - hvad er de den Marime
om Paulman. I det da mægt, at alle
som i og fordyde en, som er i ganske
umægtig? Heller - ? Dy har i alle
kædet mig den billye - og him to
er ikke helt tryknet, men alle i en Tid
af det af en alle - Befærd; - Kald alle af alle
dy, kan him var for i Røff. Dy for -
Men kan i delvis end, at det alle
er der i Ruffele, da alle dyng ogte til
Amerika og gamle Ruffele efter flere de
Adelsidde. Men Ruffele var dy, og him
har med sin veldige Energi - alle villet
få alle dyng for i selv - at det har i
Ruffele. Dy var melle: Arne. Dy
Marime gammel tid i sig selv, da Ruffele
har været svært mægt: Ruffele.
Thunsoner aldrummen, fordygt.
Dy for, at de alle gamle Marime
Marime deris for alle i Paulman
- i den nogen billye at kunde i sig selv -
helen by i Ruffele; og i sig selv de

880406
med så pæne hænder: de er "natlige" —
"beherkede" — de er "Ligevægtsmennesker".
Og de andee (de solyge?) — de
er "bevidste" — "eksallerede" —
måske endog "hysteriske".

Når man det vist være nok med
det alle — det ikke morsomme.

Du skriver så ofte, at mine Brevs
lyder på, at jeg er glad; ja, ja, det
er jeg også — ganske forfærdelig glad
— og uopdagede Gæden; somme
Tider har jeg en Bylelse af, at der
vil komme en eller anden rædselfuld
Ulykke — og at det er derfor, man overgiver
sig sådan med Gæden. Kender du ikke
godt den Angst — den kan komme
over en meget, som man føler sig aller
mest lykkelig — en Angst for at man
ikke skal kunne påskaffe sig
egen Lykke; men det er jo det samme
Tanke — og det viser sig da også som
glimtvis; ikke nej — det er det
at være til — og at føle livet
suse og bruse omkring sig — at
føle sig selv mistet i det bevægende
Liv — der er så overordentligt rigt —
strækker sig så vidt ind til alle Pider

II

at man aldrig gæser Grænser; og tror
virkelig; at det er denne Tilværelse, og de
drømt om så ofte i gamle Dage, naar jeg
bebandt sig og rodede inde paa Landet
- og langtes efter dekke søer - store -
ubestemte : Lev. Jeg vidste jo altid,
at det var der, men jeg skulle blot aldrig,
at jeg kunde komme derhjemmet; jeg skulle
altid, at jeg var en høj og magtig Mær - og
begaved den Lunde jeg havde det samme
og brømme - det var alle de levende
Mennesker - der virkelig levede Livet.

Nå - og vi fandt man endelig engang Vej
over Muren - er vi midt i det Hele -
og er lykkelig.

Senere. Når er Alfred kommen - han
skal ikke til Malung før senere hen i Ugen -
så jeg må nok gå til Mor i Morgen og sælde
Porsæld; for det vilde da være både Syd og
Skam om jeg gik min Vej en af de få Dage, vi
endnu kan "bo" her sammen. Vi har nu afjort
til Midtvej - og Alfred sidder og spiller efter

KILDER TIL DANSK KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

Tyngsøys boder, som him har pleuet, herude
Folkesen Aften; det er Brudekøbet på Trølløgen
af Treg; og det er, da i sin Tid, har spillet
den - og sender den i det, og er mest
regjæret; hvor der spiller den i et
helt utvunderligt.

Vi kunde en lille vellykket aften
Folkesen; Aften er mest i Byen - det
skind, herude hinger en anden og her skal
almindelig på Samfundet i Trølløgen - her var
berøgt at berøgt mig en Erfkæmper -
og jeg var som skidant; mig og det der
en anden og det er her; her er et af de
guldige mennesker, og sender. Jeg har
kendt da, om her alle vilde komme
her en aften - at her kunde se sig selv.

Vi besluttede en Dag - og jeg har skrevet den
Grekke og Det Mellem, samt Abrahamens
de sidste af en ant Diplomat - og vil nu
gjerne have, at de skal sende lidt til "mine"
siden de nu er dem vi har været med at
gøre - de skal skifte til det. Det er en
god god - og alle en anden og det
Aften; alle Trølløgen og alle spiller - og
de vilde spillede det samme i Trølløgen og
Kæser. Foruden spillede Trølløgen og jeg da
også som i hendes (Schubert's baret) i Trølløgen

er herude - herligt! Skad at Vi ikke
før det at gøre nu - de andre taler det
mest en hel del, om det skal hænges
til Trølløgen; og passer det for mig som
om det var et lille barn - der kommer
sædvanlig med lidt ind til det - alle; alle
Trølløgen, hvor det skal og alle; i Trølløgen,
Prisb ligesom det er, på et andet -
for det skal det Trølløgen er, at
Temperaturen altid er regulerende en
- og det er rigtig lidt sluppet ind til
Trølløgen, det skal Trølløgen. Og det er Trølløgen
og ender meget bedre - det er måske især
- og minde sig selv den klasse
Trølløgen, og har serone, om det er
begyndt på det Trølløgen - på Trølløgen - med
alle skidante Trølløgen og alle Trølløgen.

Vi besluttede sig alle; jeg, da det var
Trølløgen - og med Trølløgen til Trølløgen
- skal indlægge foran alle Trølløgen - alle
er frisk og dejligt; det var alle stille,
vilde Trølløgen - og meget smukt; og Trølløgen
er Trølløgen Trølløgen - der var helt utvunder
herligt - gule stille og fredeligt - og så
at det kan lige komme sig for Trølløgen - det

BB0406

var ganske vødt af den fuyrige Luft.
— og Farnernes Pøagt var udelukkende
til at indholde — det var om, på sine
Tider siden vi sidst var på Landet —
vi er op ad det p indeni. P: Fortænder
højt i Koffe — jik vi vidde — gennem
Vordrup Knat til Acharlalkentend, hvor
vi vilde blive de gamle Gartnerfolk på
Kastaniery; Vi traf dem i den skæbne
Vendighed, den gamle Mand lå til Svæp —
Eg mede med en Opd — Skogget var bleven
Virkelighed & han var så smagt som et Sked.
Han var lige kommen hjem fra Kaspibeket
efter en stor Operation. Han får om al
Tiden ind gennem en Kanyle i Mave;
de har fjernet en stor Kæftestet i
Spiserret; men den vil komme igen — og
han kan højst leve $\frac{1}{2}$ år — har de sagt til
Konen; og hun er ganske forvirret med
Tanken om at skulle miste ham; det
heller var så yrende. Men tænkt alligevel, at
de kan operere sådan en gammel Mand — kan
er fyldt 69 år! Jeg skal derud en af de
første Dage med en Deakel til ham — det
skal han bestemt have i Suppe og Q.

— . Vi får det ikke mere; afkes — vi
var rent oppe i afkes og skad tidlig i
Seng. Hvis vi havde været så mange Tusinde
Stange — det er så skæbneligt at være på med
den Armer!

Og ligeså mange tilmer til Q selv
fra Alfred og Dis